

Tytova N.M.

Ph.D., Associate Professor, Department of theory and methodology of vocational training
Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine, Kyiv)

INFLUENCE OF DIVERSIFICATION PROFESSIONAL EDUCATION ON VARIOUS TYPES PREPARING OF VOCATIONAL EDUCATIONAL TEACHERS

Титова Н.М.

к.пед.н., доцент, завідувач кафедри теорії та методики професійної підготовки
НПУ імені М.П. Драгоманова (Україна, м. Київ)

ВПЛИВ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НА РІЗНОПРОФІЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

The construct of this paper is to ascertain the attendant problems prevalent in the training patterns of vocational and technical education teachers in Ukrainian various training institutions. Explanation diversification of modern training technology and vocational education teachers to standardize their different profiles. Analyzed predictors of diversification as a strategy renewal of higher education.

Обґрунтовано сучасну диверсифікацію підготовки педагогів професійного навчання з метою уніфікувати їх різнопрофільність. Проаналізовано передумови виникнення диверсифікації як стратегії оновлення вищої професійної освіти.

Key words: vocational education, teacher professional training, diversification, higher education.

Ключові слова: професійна освіта, педагог професійного навчання, диверсифікація, вища освіта.

Трансформація сучасної системи професійної освіти в Україні віддзеркалює світові тенденції розвитку освіти, зокрема Європейського освітнього простору. Одним із пріоритетів стратегічного розвитку країн Європи визнано створення єдиного європейського простору вищої освіти для забезпечення світової конкурентоспроможності фахівців євро регіону. З метою створення єдиної національної системи безперервного професійного навчання, що забезпечить інтегрування національної освіти у європейський освітній простір з урахуванням інноваційного розвитку освіти, запитів особистості, потреб суспільства і держави виникає потреба у диверсифікації вищої освіти.

Диверсифікація неперервної професійної освіти в Україні, як стратегія оновлення освітнього простору, завдяки сучасним інноваційним технологіям сприятиме різнопрофільності підготовки майбутніх фахівців, різноманітності, розширенню видів освітніх послуг тощо. Поняття «диверсифікація» в освіту запозичене з економічної сфери і трактується як розширення переліку послуг, що виконуються; як об'єктивний процес, який сприяє виживанню навчальних закладів (розширення реєстру послуг навчального характеру, забезпечення працевлаштування викладачів та ін.) [4, с. 66].

Диверсифікації підготовки бакалаврів професійної освіти передбачає розширення основного профілю діяльності майбутнього фахівця з метою підвищення конкурентоспроможності на освітньому просторі, покращення технології обслуговування і підвищення завантаженості відповідних потужностей на ринку праці.

Вивчали стратегію диверсифікації відомі вітчизняні та зарубіжні вчені, серед них Т. Алімов, І. Ансофф, А. Аронов, О. Білоус, В. Білошапка, М. Белопольський, О. Гаврилюк, Г. Загорій, С. Ілляшенко, М. Корінько, Р. Леман, Є. Новицький, М. Портер, А. Дж. Стрикленд, А. Томпсон та інші.

Аналіз досліджень з проблем реформування та модернізації вищої та професійної освіти в Україні висвітлено в наукових здобутках В. Андрущенка, А. Алексюка, В. Бондаря, М. Євтуха, І. Зязюна, М. Кагана, В. Кременя, О. Мороза, Н. Ничкало, В. Сидоренка та інші.

В Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова на інженерно-педагогічному факультеті здійснюється підготовка майбутніх педагогів професійного навчання галузі знань 01 «Освіта» спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» освітнього ступеня «Бакалавр».

Згідно наказу МОН від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266» галузь знань 0101 «Педагогічна освіта» напрям підготовки 6.010104 «Професійна освіта (за профілем)» замінено на галузь знань 01 «Освіта» спеціальність 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)». Перелік профілів підготовки кадрів у вищих навчальних закладах за напрямом (спеціальністю) «Професійна освіта» змінювався у 2008 році, у 2010 році і у 2015 році.

Затверджений перелік профілів підготовки кадрів у вищих навчальних закладах за напрямом (спеціальністю) «Професійна освіта (за профілем)» (наказ МОН від 16.07.2010 № 705) містив 35 найменувань, серед яких на Інженерно-педагогічному факультеті проліцензовано такі: «Харчові технології», «Технології виробів легкої промисловості», «Готельно-ресторанна справа», «Дизайн», «Деревообробка», «Комп'ютерні технології», освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр», які мають декілька відповідних спеціалізацій [6].

Згідно закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII «спеціалізація – складова спеціальності, що визначається вищим навчальним закладом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти» [1].

Отож, якщо розглядати диверсифікацію професійної освіти, як процес розширення асортименту освітніх послуг, то очевидним стає факт розширення прав освітніх установ, зокрема в області змісту освіти й педагогічних технологій у форматі гуманізації й демократизації підготовки майбутніх фахівців. На нашу думку формулювання спеціальності освітнього ступеня «Бакалавр» 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» потребує уточнення і наступне формулювання дозволить зберегти уніфікований підхід до різнопрофільності підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, а саме:

- 1.015 «Професійна освіта. Харчові технології (за спеціалізаціями: «Технології хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчоконцентратів»; «Технологія харчування»);»;
- 2.015 «Професійна освіта. Готельно-ресторанна справа (за спеціалізаціями : «Готельна справа», «Ресторанна справа»);»;
- 3.015 «Професійна освіта. Технологія виробів легкої промисловості (за спеціалізаціями : «Конструювання та технології швейних виробів», 4. «Моделювання, конструювання та художнє оздоблення виробів легкої промисловості»);»;
- 5.015 «Професійна освіта. Дизайн (за спеціалізаціями : «Дизайн одягу», «Дизайн меблів»);»;
- 6.015 «Професійна освіта. Деревообробка (за спеціалізаціями : «Виробництво меблів», «Виробництво дерев'яних будівельних конструкцій і столярних виробів»);»;
- 7.015 «Професійна освіта. Комп'ютерні технології (за спеціалізаціями : «Управління інформаційною безпекою», «Комп'ютерна інженерія»);».

Отож, підготовка фахівця за освітнім ступенем «Бакалавр» спеціальності 015 «Професійна освіта. Технологія виробів легкої промисловості (за спеціалізаціями : «Конструювання та технології швейних виробів», «Моделювання, конструювання та художнє оздоблення виробів легкої промисловості»)» передбачає подальшу професійну діяльність у системі професійно-технічної освіти на рівні вищого професійно-технічного навчального закладу, а також можливість працювати на підприємствах легкої промисловості

з різною організацією виробництва та формою власності, виконуючи інженерно-технічну, проектну, виробничо-технологічну, організаційну, інженерно-дослідницьку функції. По завершенню навчання випускнику присвоюється кваліфікація «3340 Педагог професійного навчання» та додаткова кваліфікація (на вибір):

- «3550 Технік-технолог (текстильна та легка промисловість)»;
або
- «3570 Технік-конструктор» [3].

У сучасній теорії та практиці професійної освіти з огляду на її диверсифікацію відбувається відмова від односпрямованих, однозначних і одновимірних освітніх процесів та послуг, зокрема при формуванні змісту підготовки майбутнього бакалавра професійного навчання варто враховувати ті моделі і технології, які були б максимально конкурентностабільні на ринку праці, гарантуючи у майбутньому фахівцю спектр подальшого працевлаштування та затребуваності на сучасному ринку праці. На рівні ж локальної освітньої ситуації необхідно вибрати найбільш відповідні освітні стратегії, моделі, технології.

Література:

1. Верховна Рада України; Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004) [Електронний ресурс]. – Верховна Рада України, 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/>.
2. Диверсифікація господарської діяльності підприємства / П.В. Брінь, Л.О. Переходова // Вісник НТУ «ХП». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – Харків: Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 2013. – № 69(1042). – С. 172-175.
3. Корінько М. Д. Диверсифікація: теоретичні та методологічні засади : [монографія] / Корінько Микола Данилович. – К.: ННЦ ІАП, 2007. – 488 с.
4. Профессиональная педагогика: учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям / [общ. ред. акад. С.Я. Батышева]. – М.: Ассоциация «Профессиональное образование», 1997. – 512 с.
5. Пуховська Л. П. Сучасні зарубіжні підходи, ідеї і концепції неперервної освіти / Л. П. Пуховська // Неперервна професійна освіта : теорія і практика : зб. наук. праць / [за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало]. – К., 2001. – Ч. 2. – С. 265–267.
6. Титова Н.М. Диверсифікація психолого-педагогічної підготовки фахівців професійної освіти/ Н.М.Титова// Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. Збірник наукових праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Вип. 12(55). – Частина 1. – Рівне : РДГУ, 2015. – С. 432-438.

